

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, péntek, október 22

Tizedik évfolyam.

GR. BETHLEN ISTVÁN CZIKKSO-ROZATÁRA.

I.

(L—t.) A „Kelet“ alapíttatása óta szakadatlanul azt tartotta hivatásának, hogy a maga élesen körvonalozott pártállása fűntartásával és hangoztatásával, az erdélyi részek specialis érdekeinek is elfoglaltan és hífi közege, munkása legyen. Ezért helyet adott mindig mig pártállását megtámadó cikkeknek is, mihiely nem az ellenzéki viselkedés éretlen, értelmetlen akadékoskodás, hanem a hazafi jóakarát, a segitni vágyás vezette az illető szerző tollát. Megteite megjegyzéseit; czáfolt, ha az állítások a próbát ki nem állták; igazat adott az alapos fűlszólalásnak s a maga részéről is igyekezett elhárítani a bajt — így téven legtöbb hasznót a köznek, melyet nem a pártok egyéneiért, nem is az oly olcsó, mint értéketlen tapsokért, hanem a becsületes meggyőződés, a hazafi kötelesség parancsszavára szolgál. Ez által vívta ki a „Kelet“ azt az állást, melyet az erdélyi részi sajtó sorában elfoglalt, mert minden igazságérző beláthatta, hogy e lap a hazáért hive a pártnak s nem a pártért emlegeti a hazát.

Ily szempont vezette a „Kelet“-et a gr. Bethlen István ur nemes szándéku, éles gondolkodóra valló cikkei közreadásakor is; megfiztetetésnek véve, ha az egykor oly kitűnő erdélyi publicista főúrak valódi és méltó utódá gondolatai, érvelése közlésére választja, mert tudta, hogy a nemes gróf ép oly igaz meggyőződés-sel s hazafi jóakarattal vitatja nézetét, mint maga e lap s mert a köznek reméli hasznát a hazai ügyek fölött folyó komoly vitából, hol a polemia nem czél, hanem eszköz, s hol az országrész érdekei magasabbra tartatnak minden egyén-nél, minden pártnál.

De épen ezért kötelességűnknek tartjuk — a gróf úrától eltérő nézeteink kifejezését is, s minél nyomatékosabbnak tartjuk a cikkíró szavát, annál komolyabban kell foglalkoznunk fűtétéleivel, — mig mellékes vágásait, másodrendű kérdésekre vonatkozó gúncsait bizton megjegyzés nélkül hagyhatjuk, — az állam-szervezet nagy apparatusának egyes ágai még a legfejlettebb, legrendezettebb országokban is adván kritikára alkalmat, méltányos ítélő tehát alig fogván végszavát ezeket tenni függővé nálunk, a hol mindenek úgy szólván csak kezdetén vagyunk s a hol a nagy átalakulás szűlési fájdalomhoz a gróf ur által is anynyira méltányolt szerencsétlen pártviszonyok misériái is súlyosbítják a helyzetet.

A KELET TÁRCZÁJA.

A FÖLLEBBENTETT FÁTYOL.

Elbeszélés

Irta:

ELLŐT GYÖRGY.

I.

(Folytatás.)

Képzelnék olvasóim maguknak egy nagyon szilárd, nagyon erős akaratu, rendkívül pontos, szigorú rendszerrel élő embert, valóságos bankár tulajdonokkal felruházva, de oly bankár, ki egy nagy uradalom élén áll, s a legnagyobb hatalmat maga részére kívánja fenntartani az egész kerületben; oly férfit, ki mindig hasonló önmagához, kinél változást nem idéz elő, sem véralak, sem semminemű külbehátas, s ki nem ismer sem vidámságot, sem szomort. En borzasztóan féltem tőle, s én jelenlétében sokkal bátor-talanabbnak néztem ki, mint bármely más alkalommal; talán ez keltette benne azon határozatot, hogy egészen különböző nevelést adjon nekem idős bívérémetől, ki az ottani egyetemen tanult. E fivérnek, a család minden előjogai örökösének, természetesen át kelle mennie Etom és Ox-

Ha volnának nekünk elvek szerint csoportosult kormányképes pártjaink; ha az elérhetetlen aspirációk álmadói nem fenyegetnék folyton magát parlamentarizmus kormány-formánkat; ha az éretlen kiabálás és a hazafiasság köpenyébe takarozó galád önzés, az utca tapsának hajhászása, a „nos poma natamus“ emberei nem grassálhatnának közöttünk — talán eljöhett volna számunkra is a szerencsésebb államok irigylésre méltó állapota, melyben a lerakott, biztos alapra emelt s betetőzött épület fölékítésének, komforttal való berendezésének mű-munkái következtek el sorukra; midőn a társadalom százkaru institutioi összehatva az állam száz-kerékű gépezetével ütemes mozgásban foly a munka s a művezet értékes productuma a cultur-állam egészséges élete. Ekkor alapos vád volna formálható minden kis szeg hiányzásából, minden kis zűkkenés kényelmetlenségéből. De a midőn, mint a Makkabeusok-nak, az 1867 óta Magyarországot kormányzó többségeknek is egyik kezében a kard, hogy megvéddessék a másik kezé vakoló kanalát; a midőn egyszerre kelle alapot vetni és fedeleit huzni, falat emelni és ajtót szögezni, ösvényt taposni és rétet fűlszakgatni — szóval minden munka-ágat átteremteni s e mellett még gátat is építeni, nehogy a veszélyes ár magát a fundamentomot rombolja szét: igazságos ítélő nem alkalmazhatja a folyamatosan levő munkára az abszolut mértéket s bir türelmével a belátónak, ki megelégszik a csekélyebb sikerekkel is, mert tudja, hogy minden fejlődés alapfűtete az elégséges idő; mert számbave-szi az ellenséges körülményeket is; mert nem követeli a cser-makkától, hogy ez év alatt sudart növeljen és terepélyt hajtson.

Mi az, egy nemzet életében húsz év! s ime ma, október 20-dikán, húsz éve telik az októberi diploma kiadásának. Hasonlitsa össze bárki — nem kimélttel és méltánnyal, hanem a legszigorubb kegyetlenséggel a mai Magyarországot, az 1860-diki Magyarországgal, mai köz-állapotokat az akkoriakkal; földmívelést ipart, kereskedelmet, közlekedést, közoktatást, szóval a cultura össz-ágazatait s azt a köztevékenységet, mely a haza térein ez irányokban foly és sürög, aval az álmosszerű téltelenséggel, mely a magyart akkor kövte tartotta, s ha van az összehasonlítóban az igazság egy mustármagnyi érzete: lehetetlen, hogy hálát ne adjon a nemzetek istenének, ki megérni adta a magyarnak azt az időt, melyet nagy lát-nokunk előre lát vala, hogy a magyar lesz, hogy a „Pesti sár és por“-ból Budapest lehetett, a „Hitel“ valósággá válhatott s a „Stadium“ e pontjájá juthatánk. S történt mindez annak a politiká-

ford-on, hogy előkelő ismeretségekre te-hessen szert. Atyám távol volt attól, hogy a görög és latin classicusok ismeretét, haszontalan lim-lom gyanánt tekintse, az aristokratikus magas állások s összeköt-tetések elnyerése szempontjából, ámbár, hogy ő maga csak középszerű tisztelgetet érzett, és a „mumiák korából fenmaradt magas szellemek“ iránt. Olvasta volt fordításban az Eschilus és Horatius műveit, minek következtében képes volt, egyéni véleményét alkotni felőlük.

E kissé határozatlan nézetek, más egészen határozottakkal párosultak, melyek bizonyos vasúti részvény-üggyel álltak összeköttetésbe, mibe atyám nem régiben belebonyolult volt, úgy, hogy mindent összevetve, egy második fű részére a tudományos házi nevelés lehető legjobbnak találtatott.

Az is napfénynél világosabb volt hogy egy oly érzékeny, könnyen izgat-ható kedélyre nézve, minő az enyém min-dig volt, nem alkalmazható a nyilvános tanoda durva rendszere, Letherall úr leg-alább ezt határozottan kinyilatkoztatta.

Ez a Letherall úr, egy nagy terje-delmű, vaskos egyéniség volt, nagy ke-rek szeművegekkel orra felett, ki átfog-va egy izben nagy széles ujjával kis keskeny fejemet, inquisitori arczczal s né-mi bizalmatlan kifejezésekkel tapogatta meg azt minden irányban; óriási hüvelyk

nak daczára, a melyről oly igazán mon-dja gr. Bethlen István, hogy „csak az nem érti, a ki gondolkozik fölötte.“

De nem igazán mondja a gróf, hogy e párt „az apathia, reménytelenség, poli-tikai közöny“ okán foglalt helyet, mert épen a tulbizakodás, az erő tulbecsűlése, a számítani nem tudó reménykedés hívta létre munkánk fűhárítatatóját, az Ausztriá-tól való elszakadás pártját már 1861-ben újította föl 1865—1867-ben s tartja fűnn vesztire nemzetűnknek ma, a midőn a ré-mesen közelgő nagy európai összeroppa-nástól oly kevés idő választ el bennűnket s a még hátralevő roppant munkahalmaz elvégzésére egy szólván csak perczeink vannak már, addig a nagy napig, a midőn a vakoló kalánt is le kell majd tennünk, hogy mindkét kezűnk kardot ragadjon, kiküzdeni az élet-halál nagy tusáját.

A gróf s e lap közös ellenséget is-meri a közjogi ellenzéket s minél őszin-tébb az elvető ítélet, melylyel IX. czí-kében a komoly és mentő munka ez elva-kult hátráltatóit sújtja: annál kevésbbé vádolhatja a kormányzó többséget köte-lesség-mulasztással, téltelenséggel s annál inkább számba kell vennie azokat a kö-rülményeket, melyek nyomán bajaink szá-ma nagy; állam-épületűnk berendezésében, kényelmesség tételében oly sok még a hi-ány, annyi még a vakolatlan fal, sőt még a feltűretlen gye is.

De csak, hogy áll maga az alap és a falazat! De csak, hogy a zivatar ide-jén tető alatt vagyunk! De csak, hogy van nyilvánosság, alkalom a nemes gróf-fal a fölött vitatkoznunk, mik e haza, ez országrész közszükségei, melyik a sür-gősebb végzendő s a leghelyesebb út, mely a közös czélhoz visz, s hogy az erdély-részi képviselők melyik párthoz csatlakoz-zanak?! Hogy párthoz csatlakozhat-nak, hogy alkotmányos küzdohomokra lép-hetnek, hogy a cultura nagy és terhes munkáit szolgálhatják, hogy az 1860 Ma-gyarországa az 1880 Magyarországa vá-lhatott: ez itt a fű s az áldás, mert most leg-alább reménykedhetünk, hogy a másik húsz év leteltével, a XX-dik évszázba oly Ma-gyarország lép át, mely megerősödvé szel-lemben, anyagiakban, megtanulva a szűk-ségtől a munka értékét s terhei mellett is igaz életét: élni bir, mert fejlődésséget hord ereiben s élni akar, mert a nemzetek nagy szövetségében érzi nyomatékát s él-vezi a lét, a számot tevő munka-végzés győ-nyörét!

Ennyit előzményül s evel térhetünk a nemes gróf fűtétéleire.

A király utazása. Ö felsége október 19-én Teschenben volt. Az óvációk mindonitt ismétlődnek, a hol csak az uralkodó megjelen. Dél előtt 10 órák a király Karwinba hajtott,

ujjait egy-egy vakszememre nyomva, kis-sé eltávolított magától, hogy annál jobban arczomra szegezhesse füvegekkel ellátott szemecinek csillogó tekintetét.

E vizsgálat eredménye nem nagyon kielégítőnek tűnhetett fel előtte, mert szemöldéit szigorú kifejezéssel összevon-ta, s hüvelyk-ujját szemöldökűmön vonva végig, így szólott atyámhoz:

— Imé itt van a hiány uram és imé itt meg igen sok van neki... tette hoz-zá, két oldalt meglegyintve fejem bubját. Egyiket fejleszteni kell benne, s a másikat elnyomni.

En minden tagomban remegtem azon gondolat sulya alatt, hogy annyi helyre-hozandó dolog rejlik bennem és azon iz-galom miatt is, melyek először fel-lobbanó gyűlöletem okozott nekem, e szeműveges vaskos egyén iránt érzett gyűlöletem, ki úgy forgatta fejemet ide-oda minden irányban, mint a vásárló, ki javában bírálhatja a megvenni szándékolt árucikket, s igyekszik alább szállítani árrát.

Azt nem tudom mennyi része volt Letherall urnak a reám alkalmazott rend-szer követésében, hanem alkalmazniut a a véget nem érő külön tanórák, a tudományok buvárata, természetrajz s az élő-nyelvek tanulmányozása voltak szűksé-gesek, s arra hivatva, szervezetem hiá-nyos voltát helyrehozni. Legkisebb von-

hol Larisch gróf, a papság és a községi ható-ságok fogadták őt; a bányászok zenekara a néphymnuszt játszotta. A község elnöke tűdvölz beszédet intézett ő felségéhez, melyre ez kegye-sen válaszolt. Innen Larisch gróf kastélyába haj-tatott a király. Az egész utat nagyszámú nép és lovas parasztok lepték el; minden paraszttá-nya tinnepiesen volt fellobogózva. A gazdagon díszített városban a polgármester tartotta a hódolobeszédet.

Larisch gróf kastélya, mely előtt két nagy-szerű diadalív volt felállítva, gyönyörű látványt nyújtott. Ö felségét a grófi család tagjai, a pap-ság és a batóságok fogadták. Ozsonna után 3 és fél óra tájban a király visszatért Teschenbe.

Az ügyvédi rendtartás tárgyában ta-nácskozó bizottság mai ülésében kimondotti, hogy azon esetben, ha a fél az iratokat vissza-kéri és az ügyvédnek még követelése van a fél ellen, a fél köteles bizonyos pénzüsszeget az ügyvédi követelés biztosítása végett bírói kézbe tenni. Ha a letendő összeg iránt a fél és ügy-véd nem tudnak megegyezésre jutni, ezt a ka-mara választmánya 3 tagu ülésben határozza meg.

Ha az ügyvéd által behajtott pénz visszadása előtt a fél nem akarja az ügyvéd által felszámított díjakat megtéríteni, a kamara elnöke az egyetértést megkísérli, ha pedig ez nem si-kerül, a bíróság dönt a díjak magassága iránt; a mig ez történik, az ügyvéd a behajtott pénzt bíró letétbe köteles helyezni.

Az ügyvéd vagyontalan feleket is köteles díjlatlanul képviselni. Bűntűgyekben teljesített vé-delmekért a hivatalból kirendelt védő az állam részéről díjat nyer.

Az ügyvéd köteles a pergondnoki kirende-lést is elfogadni. Az ingyen képviselőt és gond-nokság visszautasíthatásnak esetei törvényileg lesznek meghatározva. Az ügyvédnek biztosítat-ik a teljes szólásszabadság.

Mibe került az 1878-diki mozgósítás? Most mutatja be a közös számvervőszék a dele-gációknak a zárszámadást az 1878. évi közös állami háztartásról és abban a mozgósítás költségeiről. A nevezett évben közös kiadásokra 215.836,710 ftot költöttek el, a miből a boszniai expedízióra 105.091,692 ft esik. Felhatalma-zása volt pedig a kormánynak e czélra 108 millió 137,000 ftot költeni, és a mennyiben az 1878. évre kevesebb számoltatik el e zárszá-madásban, azért történik, mert a kormány nem volt képes a költségekről végleg számolni s az elszámolási határidőre nézve meghosszabbítási engedélyt is kér a kormány a delegációktól.

KÜLFÖLD.

Duleigno átadása Montenegrónak a török feltételek több pontjának visszautasítása miatt szenved halasztást. A diplomatáknál azonban ez a katonai, technikai természeti okokon alapuló egyenetlenség kevesebb nyugtalanságot kelt, mint

zalmat sem éreztem a kézművek és gé-pezetek iránt, szűkeges volt tehát, hogy kiválóan foglalkozzam ezzel; elmém ne-hezen bírta megtartani a különböző osz-tályozásokat, éppen ezért következetes-séggel tulterheltek azt állat és növénytani adatokkal. Szomjuhoztam az emberi tet-tek tanulmányozását, megtanulni mindazt, mi a szívet lelkesíti, hat a képzeletre, következőleg nem volt szabad hallanom másról, mint a gépezetek hatalmáról, az anyag- és elemekről, villanyosság, delejes-ségről.

Egy nálamnál több 'szellemi tehet-séggel megáldott gyermek, bizonynyal hasznára tudta volna fordítani tanára-im oktatásait, s mindennemű tudományos kísérleteit; alkalmasint feltalálta volna a természetrajz esoda jelenségeiben mind azon leigéző érdeket, melyet azon urak minden csütörtökön taglalhattak előttem. De mivel én éppen ellenkezője voltam annak, mit ők bennem óhajtottak látni, tudatlanságom csak is azon legnyomorul-tabb szótágoló tanonczéval volt egy sor-ban helyezhető, kit e miatt kicsaptak az iskolából.

Titokban Plutarchot, Shakspeare t és „Don Quichotte“-ot olvastam, ily módon látva el előle magamat kalandozó gon-dolatokkal, melyek aztán egész elmémet igénybe vették, mialatt tanítóim minden áron azt akarták fejmembe verni, hogy

Hírdetési díjak.

Egy négysszög czentiméternyi ár 2 kr.

Bőlyegdi minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hírdetéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hírdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhan der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvétel irodája Budapest Szerviztár 3. sz.

Nyílttéri cikkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

az a feltevés, hogy a porta nem is akarja könynyen átadni azt az annyit vitatott csepp városkát.

Általában a közelebbi napok közül egy sem hozott olyan hírt, mely e kérdés végleges megoldására nézve biztos kilátásokat nyújtana. Mind a módozatok s apró kis kérdések körül fo-rog a vita. Montenegró általában oly félenken viseli magát, mely valóban számalmat ébresztő. Ma a török katonák miatt, holnap esetleg kifejlődhet abban ellenállás miatt nem akar bevo-nulni a városba.

Az albán liga fejeinek egy gyűlésén Riza pasa a főnököktől megnyerni iparkodott a Dulcigno városának és területének átadása iránti engedélyt. Riza pasa kijelentette, hogy a kiszol-gáltatás a szultán akarata és Törökországtól nagy szerencsétlenséget bárhát el. A tanácsko-zás után számos albán-főnök kijelentette, hogy Albánia szétdarabolásába nem egyezik bele. Mind-azáltal e visszautasításra nem nagy sulyt fektet nek, ha Törökország megszűnik az albánokat támogatni. A esetinyei orosz képviselő Nikita fe-jedelemnek tanácsolta, kérjen a portától garan-eziákat, hogy Riza pasa meg fogja akadályozni az albánokat, hogy a montenegrókat megtá-madják és hogy a törökök elvonulása előtt az albánok lefegyvereztessenek és lebetétienné té-tessék nekik, hogy hadi esinyt kövessenek el. Ezért a montenegrói küldött Bedri bej török kül-dötnök is kijelentette, hogy nem köthet konven-eziót, mielőtt nem adatnak meg a garancziák Oroszország tanácsa szerint, mert Nikita kato-náit nem akarja veszélyeknek kiténni, a portá-nak pedig az átadást békés uton kell előidéznie.

E halasztások daczára politikai körökben ez úgy rendezést biztosnak tartják s azt hi-szik, hogy a hatalmak nemsokára vissza fog-ják bivatni hajóhadjaikat. A szultánt nagyon megjesztette az, hogy jóvedelmeit csökkenteni akarják s főleg ez okozta, hogy engedett. Ha Duleigno átadatik, egyelőre egy hatalom se fog tovább menni, Anglia sem. Az Anglia és a töb-bi hatalom közt oly czélból tartott tárgyalások, hogy Anglia kevésbé merev magatartást köves-sen a portával szemben, az óhajtott eredmé-nyekhez vezettek. Csak attól tart némely ha-talom, hogy a porta habozása a pillanatnyi hely-zetet veszélyeztethetné. A konstantinápolyi né-mot, osztrák-magyar és franczia diplomaták sza-kadatlanul működnek, hogy a szultánt kedvező értelemben befolyásolják.

A delegációkból.

(A magyar delegáció ülése októ-ber 19-ikén.)

A gyűlést Bánffy Miklós gr. korelnök nyitotta meg, s felkérte Szilávy Olivért a kor-jegyzői tiszt elvállalására.

A m. kormány részéről Tisza és Sza-páry miniszterek vannak jelen.

A közös kormány képviselőiben jelen van-nak: Pöck altábornagy (tengerészet), Kál-lay Béni (külgügyek), Mérey Sándor (pénzü-gyminiszterium), Szent-Györgyi Gyula

egy előmenetelre igényt tartó ember, az által különbözteti meg magát a bárgyu ostobától, ha ismeri az okokat, melyek a vizet a hegyről lefelé folyásra ösztönzik. En pedig részéről legkisebb vágyat sem éreztem arra, ilyen előmeneteles emberré válni. A tova sikló víz folyása gyönyör-ködtette szemecimet, ennyi volt az jegész, és órákon át el tudtam volna hallgatni lassu susogását, kavicsos medrében, vagy elnézni, a mint a sűrű nád között, vagy zöldellő partok mentében tova foly, meg-fűrésztve a virágokat úde kristály vizé-ben; de folyásának mértje nagyon kü-zömbös volt előttem; azt legkevésbé sem sejtettem, hogy annak, mi előttem oly kedvesnek látszott, nagyon helyes okai vannak, hogy az legyen.

Szükségtelen életem e korszakánál tovább időznöm. Eleget mondtam arra, hogy jelezsem, miszerint szervezetem, tul-zottan érzékeny levén s ösztönyszerű ide-genkedést érezvén minden gyakorlati do-log iránt, csak is sinlődhetett e hajla-maival merőben ellenkező állapotban, s következőleg képtelen volt csak vala-mennyire is kifejlődni, annál kevésbé erőssüdni, szerencsés kifejlést nyerni.

(Folyt. köv.)

(k.-számszék), Bolla Kálmán vezérk. Őrnagy (hadügy) és Gál Jenő (tengerész).

A gyűlés határozatképessége konstatálván.

Korrelők felhívja a gyűlést, hogy a törvény értelmében ejtse meg először az elnök választást.

Ez megtörténvén, beadott 44 szavazat, ebből egy üres volt, Tisza Lajos kapott 43 szavazatot. (Éljenzés.)

Az alelnökre beadott 44 szavazat. Ebből kapott Haynald Lajos bíbornok-érsek 41-et, br. Wodianer Albert 3-at.

A jegyzőkre beadott 44 szavazat. Ebből kapott Baross Gábor 44, Hegedűs Sándor 44 és Zichy Ferraris Lajos 44 szavazatot.

A házra beadott 44 szavazat. Ebből br. Wodianer Albert 43-at kapott.

A fentebbiek e szerint megválasztottak, s helyeiket elfoglalták.

Korrelők átengedé az elnök székét Tisza Lajosnak.

Tisza Lajos: Mélyen tisztelt országos bizottság!

A t. bizottság parancsolt velem, és én engedelmességek. Midőn e helyet elfoglalom, tehetőségem és erőm elégtelen voltának érzetével tekintem vissza azon jeles államférfiak sorára, a kik előttem e helyet betöltötték. S ha merem reményleni, hogy e testület tanácskozásai ezuttal is a kívánt sikerre fognak vezetni, ezen reményem azon meggyőződésemre gyökeredzik, hogy habár a módzatokra nézve avagy egyes actualitással bíró fontos nemzetközi kérdésekben, — melyek felett e helyről nyilatkoznom ildomos ugy sem volna — a tanácskozás folyamán merülhetnek is fel elmentés nézetek, de bizonyára mindnyájunkat egyaránt nemcsak indokok vezérlelnek, végeredményben mindnyájunk előtt ugyanazon feladat megoldása s ugyanazon hazafias cél lebeg: a magyarnak hagyományos hűségével és lojalitásával sorakozni a trón és koronás fejedelmünk körül, s módot nyújtani arra, hogy a monarchia azon hatalmi állását, melyet a nagyhatalmak közt néhány éve ismét elfoglalt: minden eshetőséggel szemben továbbra is esonkitalanul fenntarhassa, szűkség esetén érvényesíthesse (Tetszés.)

De van feladatunknak — épen a monarchia ereje és izmosdása érdekében — egy másik fontos része, melynek megfelelni, különösen jelen anyagi viszonyaink között, azon bizalommal szemben is kötelességünk, melynek kifizetésétől vagyunk e testület tagjai; ez az, hogy midőn egyfelől az általam imént jelölt célra való tekintettel a szűkséget megteszünk, másfelől ezen határon túl egy lépést se tegyünk, mely által az állam és az egyes polgárok áldozatkészsége és képessége, a mellőzhetetlenül tul vételnék igénybe. (Helyeslés.)

E kettős feladatnak komoly és beható tárgyalás útján való helyes és tapintatos megoldása tehát az, a mire mindnyáján törekszünk, és így szabad legyen reménylenem, hogy e testület minden tagja kegyes lesz engemet a tanácskozás folyamában nagyrabecsült jó indulatával és bölcs belátásával támogatni fejen kényes tisztában, melyet a tisztelt bizottság akarata-nak hódolva foglalom el. (Éljenzés.)

Fogadjá a T. bizottság ugy megválasztott tisztársaim nevében, mint az én nevemben hálás köszönetünket a kitüntetésért és bizalomért, melynek megfelelni teljes erőnkkel igyekezni fogunk.

Az 1880 dik évre a magyar országgyűlés által az 1867. évi XII. t. cz. értelmében a közügyek tárgyalására kiküldött és ő Felsége, urunk — királyunk által f. évi okt. 19-re Budapestre egybehívott orsz. bizottságot ezennel végleg megalakultnak nyilvánítom.

Mielőtt azonban tanácskozásainkat megkezdünk, adjunk kifejezést azon hazafias érzetnek, mely minden igaz magyar ember keblét hevíti: Éljen a király! (A bizottság tagjai felállanak: Éljenzés.)

A jegyzőkönyv vezetésére Baross Gábor, a szónokok följegyzésére Zichy gr. és Hegedűs Sándor jegyzők kérétek fől.

Elnök bejelenti Mihálovics Lajos képviselő és biz. tag jelentését, hogy nem jelenhetik meg a tárgyalásokon. A legtöbb szavazatot nyert póttag fog helyébe behatván.

Baross jegyző: felolvassa a közös kormány miniszterei jelentéseit, a melyben tudatják a delegációval megbízottak neveit, a kik utasítva vannak részükrol az illető felvilágosítások megadására.

Ezután az albizottságok tagjainak megválasztása következik.

Szlávy József közös pénzügyminiszter jelenti, hogy ő felsege a király az orsz. bizottságot folyó hó 25-én d. u. egy órakor lesz kegyes elfogadni. — A tagok akor déli fél 12 órakor a muzeum nagy termében fognak gyülekezni.

Ezzel az ülés fél 9 órakor véget ért.

Szlávy József közös pénzügyminiszter benyújtja a közös kormány előterjesztéseit.

Kiadatnak az illető bizottságokhoz.

Elnök felkéri a bizottságot, hogy az egyes albizottságokat alakítsák meg. Erre a bizottságok következőleg alakultak meg:

Hadügyi albiz. elnök: ifj. Majthényi László, egyző Baross Gábor.

Tengerészeti albiz. elnök: gr. Karácsonyi Guidó, jegyző Dániel Ernő.

Kültügyi albiz. elnök: gr. Festetics György, előadó Falk Miksa.

Pénzügyi albiz. elnök: gr. Bánffy Miklós, jegyző Harkányi Frigyes.

Naplóbíró bizottság: elnök gr. Andrassy Aladár, előadó: Kazy János.

Költségvetési bizott. elnök: Wodianer Albert, jegyző Dániel Ernő.

Zárszmadási bizottságba beválasztottak, elnök: Prileszky Tádé, előadó: Hegedűs Sándor, tagok: Wahrman Mór, Wodianer Albert, Fröhlich Gusztáv, Láng Lajos, Dániel Ernő.

A pénzügyi bizottságból.

— okt. 19.

A közlekedési társzánál fölvelt beruházásokat és az állami vasutak költségvetését tárgyalta ma a képviselőház pénzügyi bizottsága. A szegedi rakpart és állandó hid építésére, nemkülönben a tiszaszabályozásra 1.825.000 forint, a fumei kikötőre 486.000 forint, a szlcszekdoberlini vasut építésére 440.000 ftt irányoztatik elő. Mindezen részben már törvény által elrendelt építkezések megszavazottak. A tiszai vasutnak fővárosi összekötő vonala (Bpest-Ujszász) a kor-mány nyilatkozata szerint 2.800.000 fttba fog kerülni, az északi vonalra pedig a tervezet szerint Rákossnál fog befutni. E célra az 1881. költségvetésbe 2 millió ftt van felvéve.

A fővárosi dunaszabályozásra 1.030.000 ftt irányoztatik elő. A miniszterium erre vonatkozólag kilátásba helyezett egy részletes előterjesztést.

A kormány egyes elejtett nyilatkozataiból megtudhatjuk egyébaránt, hogy a promontori Dunag végteleen szabályozásáról, mélyítéséről, kikötéséről, a sziklafelének szétrepesztéséről van szó; mindez az előzetes számítások szerint 6 millióba fog kerülni.

Az annak idején működött dunaszabályozási bizottság tárgyalásaiból tudjuk, hogy véeményes javaslatai sok tekintetben a legényegek kérdésekre nézve elternek a külföldi szakértők véleményétől. Már ezen okból, de tekintve a nagy érdeket is, melyről szó van, a fővárosi biztosítását; tekintve azon sok milliót, melyeket ismét a vízbe készültünk dobni: kívánni lehetne, hogy mindezen javaslatok, tervek közzé téssenek, megvitattassanak, mielőtt a dologhoz fognak.

Az államvasutak előirányzatánál vita tárgyat képezte az igazgatóságban tervezett új organizáció. A tervezett organizáció helyesnek látszik, célszerubbnek, mintha több igazgatóság létesítettett volna, az összes állami vasutak kezelését, s a magyar vasuti politika ügyét egy kézben összpontosítani, egy igazgatóságnál, mint a hálózatot külön választani. Egyet azonban az államvasutak igazgatósága mindenesetre még ezután kell, hogy bebizonyítson: azt, hogy az állami kezeléssel, számos vasut megvételével nemcsak vasut politikai előnyököt, hanem pénzügyi megtakarításokat is elértünk. Mert számos vasut megvételénél ez is mint főindok szerepelt.

Az állami vasutak bevételeinek előirányzatából különben 126.000 ftt töröltetett, miután a bevételi előirányzat magasan látszott. — Ma az állami gépgyár, a dísgyári művek esetleg az igazságügyminiszterium költségvetése kerülnék tárgyalás alá.

BELFÖLD.

Nem fűrdőilevél Borszék mellől.

— Válasz dr. Cseh Károly urnak. —

Nem mulaszthatom — bármennyire kelle-mellen rám nézve már az idővesztetés miatt is — helyreigazítani a dr. urat riam vonatkozó ferdtéseiben és rendreutastani tulkapásaiban.

Kegyeskedik ugyanis a dr. ur e lapok f. évi 235. számában megjegyezni: „hogy ha a borszéki fűrdőorvosok vagy orvos ugy tesznek, mint tett pl. a jelen évi fűrdőorvos — a Cs. ur protekciós kindje —, hogy egyfelől a Kossuth-kut vizét fölfőzve akarják a publikumra rá diszputálni, s másfelől az oly egyéneknek (vérszegények, időségek), a kiknek igazán szűkségük van a borszéki gyógymódra, szigoruan eltiltják: akkor természetesen nem lesz Borszéken fűrdővendég.”

Hiszen beismerem, hogy annyira, mint a t. dr. ur vitte, én nem vittem, de azt büszkén mondhatom, hogy még eddig semmit sem küszönök senki protekciójának, s épen önnök — az ország dologában való nagy jártassága és ismert ékeztesszólása daczára — roszul áll a ké-péhez protekciót felhányni. Az ön specialis fajtalmaira térvő: jól tudja, hogy az idén senki protekciójára, hanem azon eddig divott uss által lettem borszéki fűrdőorvos, mely szerint a Szárhegy és Ditró közégi orvosok felváltva viseltek e tisztet. Ezen ezből ezental nincs szükségem senki protekciójára, miután — nyugod-jék meg — épen nem vágyom borszéki fűrdő orvosnak lenni.

Azt is beismerem, hogy Borszékét sem tartom afele „Universalheilmittel“-nek, inkább bevallom, hogy olyan betegségek is vaunak (egyebek között előrehaladott tudgüműsűdés és

szervi szívhajok), melyeknél minden szénsavdús s így a borszéki vizek is árthatnak. Azt pedig ön igen bizonyosan tudja, mert saját szemeivel látta és saját füleivel hallotta tölem, hogy nem a fölfőzött vizet, hanem a Kossuth-kut vizét a felforraltnak csekély mennyiségével vegyítve adtam, hol azt jónak láttam. Azt hiszem („miután nem betegeségeket, hanem betegeseket kell gyógykezelni“) ezen eljárásom nem épen indokolatlan oly sokban vérszegény egyénél, ki egy-két pohár hideg viztől órákig borzong, vagy a ki ezen mennyiségtől következetesen hasesikarást és hasmenést kap stb.

Nem itt, de bárki által betekinthető, részletes fűrdőorvosi jelentésben láttam helyén valónak ezen dologba szakilag tüzetesebben becsátkozni e helyen, a dr. ur esekedetének erkölcsi illusztrációjára csak azt kívánom felemlíteni, hogy ugyancsak dr. Cseh Károly ur „Borszék“ című művében (vagy miében?) a 237. és k. lapon szóról-szóra ez áll:

„ — lehetnek esetek, midőn ezen ivó-gyógymóddal használt vizeknek bizonyos fokig (sic) felmelegítése szűkségetlenné. Ezen felmelegítés vagy nagyon forró vizeknek mennyiségbeni vegyítése, vagy a forrásviznek forró vízzel felt cédnybe állítása által hozatik létre. Ezen módok egyikében sem kell valami nagyon aggodni azért, hogy a vízből szénsav illan el stb. — Még sem átalította a dr. ur Borszékben létekor, ismételtlen, nem szakértői körökben, az én távollétemben, szóban forgó eljárásomat a maga módja (!) szerint glossálni (magyarán: megnyelvlni).

Hiszen a t. Dr. urnak a baza és tudomány körül szerzett érdemeit talán éppen csak én nem vonom kétségbe s fávólról sem képzem, hogy eljárásaimhoz kritika nem fér, de megenged, ha ezek ítéletében az észlelt eredményeket és test-suly méréseket tárgyalagosabbnak tartom, mint az ön discursusát. Különösen velem szemben való viselkedését olyan felolokodásnak kell neveznem, minőhöz ép erkölcsi érzékt ember köny-nyen megtalálja az illó jelzőt.

Végül, miután jelenleg sem borszéki fűrdőorvos, sem fűrdőbizottmányi tag nem vagyok s Borszékkel más relatióban sem állok, mint magánember arra kérhetem önt, hogy többet velem foglalkozni ne sziveskedjék, mert lát — mint protekciós kind — németül szólva: „man merkt die Absicht und wird verstümmt.“ Én sem szólok többé e dologhoz, mert ahöz: miért kapezaskodik ön belém saját kinyomatát meggyőződéseknek (?) esűffia tevésével, a commentárt meg sem irhatnám így keztyűtlen közel.

Gy. Ditró, 1880. október 16.án.

Dr. Fejér Dávid,

borszéki fűrdőorvos a lefolyt idényben.

Torda, 1880. október 20.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Sziveskedjék becses lapjában a következő néhány sornak helyet engedni.

Nyilvános számadás.

A Maros-Vásárhelyt felállított és október 17-én leleplezett Bem-szoborra az ünnepej emelése, és az altábornagy emlékének. hódolatunk kifejezése tekintetéből a tordai nők is egy koszorú készítették — alólirott, mint ki a gyűlés eszközülte, nyilvánosan kívánván számolni, az adakozók névsorát ide igtatom. — Adakoztak Puhl Ignác né 2 ftt. Domokos Antal né 2 ftt. Velits Sámuel né 2 ftt. Özv. Veross Lajos né 2 ftt. Csekma Béláné 2 ftt. Moldován Gergely né 2 ftt. Özv. Székely Elek né 1 ftt. Nagy Zsigmond né 1 ftt. Osztián Gerőné 2 ftt, Fekete Ferenc né 1 ftt. Özv. Fekete Lajos né 1 ftt. Pálfi Károly né 1 ftt. Velits Ödön né 1 ftt. Csegozi Mihály né 1 ftt Dr. Némethi Gáborné 1 ftt. Tarsoly Gáborné 1 ftt. Rödiger Béláné 1 ftt. Dániel Károly né 1 ftt. Osztián Kristóf né 2 ftt. Bogdánfi Dániel né 1 ftt. Dániel Ferenc né 1 ftt. Volf Gáborné 1 ftt. Dr. Harmath Márton né 1 ftt. Székely János né 1 ftt, Czákó Lászlóné 1 ftt. Eszényi Károly né 2 ftt. Gombos Lászlóné 1 rt. Hamari János né 1 ftt. Lendvai Kálmán né 1 ftt. összesen 38 fttol.

A fennebibiébből elég világosan kitűnik, hogy a koszorút nem Torda városa közönsége készítette, mint a „Kelot“ 230-ik számában írva van, hanem a „tordai nők“, — mi a koszorú szalgáján is feltüntetve van — ugyan azért minden lehető félcéretések kikerülése tekintetéből, tisztelettel felkérem a tekintetes szerkesztő urat, hogy a tudósító ur távcs informátio alapult közlését, ez értelemben kiigazítani szives kedjék.

Puhl Ignác né.

Cs. Gorbó 1880. okt. 21.

(A cs.-gorbói kaszinó és állami iskola.)

A cs.-gorbói értelmiség olvasó egyület alakított. Az olvasó-egylet október 1-én nyilt meg. Az ideiglenes szervezkedés szeptemberben történt, mely alkalommal megalkottuk az alapszabályokat is, melyek jóváhagyás végett már fel is vannak terjesztve a belügyminiszteriumhoz. E szabályok értelmében évi tagsági díjban a rendes tag 8 fttot, a kulttag 2 fttot fizet. Az új évig érvényes szervezkedés folytán igazgatónak Vallya Ferencz, jegyzőnek Vass Imre, pénztárnoknak Szabó Sándor, könyvtárnoknak Kovács

G., választmányi tagoknak Andrási Rafael, Ábrahám Miklós, Ballok Károly, Holtzer Ignác és Tüzes Tódor választattak meg.

Az olvasó-egyletnek eddigelé 30 rendes, 6 kültagja s 13 lapja van, melyek közül betet az egylet járat, hatot pedig néhány lelkes tag engedett át ingyen. Könyvtára még csak 51 darab könyvből áll, azonban nem sokára gyarapodni fog a legközelebből elhatározott megrendelés és az által, hogy az egyleti választmány a jövő farsangon a könyvtár javára táncvizigalmat fog rendezni. Sőt a lelkesülni tudó fiatalság azt is tervezi, hogy ugyancsak a kaszinó javára műkedvelői előadást rendezzen. Az olvasó-egyletnek legnagyobb szűksége van helyiségre, melyet az itteni nagylelkű nagybirtokó töl remél megszerezni; *) addig azonban az olvasda a szolgabírói iroda egyik kevésbé elfoglalt szobájába helyezkedett.

A kaszinónál fontosabb, s a vidék közművelődésének egykor nem kis lökést adó más szellemi mozzanatról is teszsek említést. A várra várt s felette nagy lézagot pótló állami népiskola október 1-én megnyilt. A közoktatási minster érdemdús főispánuak ismételt előterjesztései után, idei 8796. számú leiratával elrendelte a cs.-gorbói állami népiskola felállítását. E végett ugyancsak idei 24.672. számú rendeletével kinevezte tanítónak Imecs József bethleni tanítót, gondnoksági elnöknek Vass Imre segédszolgabíró, s gondnoksági tagoknak Tüzes Tódor, Kőmives János és Sándor János cs.-gorbói ügybuzgó intelligens lakosokat.

A tanítás október 1-én meg is kezdődött, s a gondnokság működéséhez szintén hozzáfogott, azonban úgy a tanító, mint a gondnokság ojjárását és buzgalmát igen akadályozza az, hogy a tanterem bebutorozva s tanszerekkel elálvá nincs, mert az iskolának nincs pénze. Ha az 5 százalékos iskolai pótdó fölhatjanték is, tekintve, hogy ez csak 125 ftt-ra rug, a 300 ftt-ra számított költség még sem lesz fedezve. Miután azonban a tanhelyiségre és az abba szűkségetlő fűtőanyagra fedezet nem kell, mert azokat báró Jósika Sámuel nagylelkűen adományozza, hinni lehet, hogy a magas kormány bár ez első tanévre államsegélyben részesíti állami népiskolánkat.

Az állami népiskolába eddigelé beiratkozott 40, s tényleg iskolába jár 30 tankötele. Képzélhetni, mily nem kedves látványt nyujt fáz az elszomorító látvány, hogy ennyi tanuló vágyó kedves gyermeknek még a legszűkségesebb ülőhelye — padja — sincs. Reméljük és várjuk jó reményű iskolánk részére az államsegélyt!... Lorándó.

A Bem-szobor talapatának közete.

Azon körülménynél fogva, hogy hazánk páratlanul szép és ritka közete, a gy.-ditrói Piriske hegységben előforduló ditroít, mindekkorig ipari célokra nem lett földolgozva, a Bem-szobor bizottságának abbéli elhatározását, miszerint ezen szobor talapatát ezen kiváló hazai közetből készített; annak idejében a legnagyobb érdeklődéssel és örömmel fogadtam, miután magam hosszabb időt szenteltem ezen érdekes és ritka közetnek beható tanulmányozására és tudományos leírására (I. A ditroí syenitömzs közettani és hegyszerkezeti viszonyairól. Egy táblával rajzokkal. Értekezések a term. tud. köréből, kiadja a m. tud. Akad. IX. k. II. sz. 1879). Ezen érdeklődésem növekedett, a mint megtudtam, hogy a bizottság elhatározása számos akadály daczára ténynyé vált s a ditroíttalapat csakugyan elkészült. Természetes tehát, hogy el nem mulaszthatam a jó alkalmat a Bem-szobor leleplezésének szép ünnepején való megjelenésre s hogy azt saját tudományos ezéjaimra fölhasználnám. Az ünnepej befejezte után figyelmezem megtekintém a szobornak ditroíttalapatát s arról a következőket mondhatom:

Távrolról tekintve e közet a sötétszürke márványnak benyomását teszi reánk, a mit az itt-ott rajta feltűnő világosabb erek és sávok csak nevelnek. Közelebb érve azonban világosan látható, hogy a közet apró fehér, szürke és fekete ásványzemeseknek a keveréke, itt-ott világos szürkés vagy fehér erekkel, sávokkal és foltokkal, s ezen külsően után itélve, közönséges aprószemű, amphiboldus syenittel vagy biotidus granititell lehetne föléserelni. A közelebbi megtekintésnél azonban látható, hogy a világosabb erekben, sávokban és egy-két tenyér nagyságu foltban a ditroítt jellemző kék sodalith pettyek és kristályos szemek föltűnedeznek. Legszobben lehet ezt a talapat nyugatra fordult oldalának alsó felén észrevenni, hol egy hullámszerűen görbült szallag ferden vonul felülől lefelé a köttömzön keresztül, s annak jobb oldalán két tenyérnyi folt feltűnő módon egy madár testéhez hasonlít, a tejen egy nagy kék sodalith kristály helyettesítvén a szemet. A vékonyabb fehér erek a talapatnak főtömzsében nagyobbbrészt orthoklasból állók, sodalithnak alig némi nyomaival. A talapat egyes részén alkalmatlan repedések láthatók ugyan, de egészben véve mégis megelégedhetünk annak ép- és szépségével, kivált ha tekintetbe vesszük, hogy a közetet a felületről kellett venni, mivel rendes kőbányaművelés alá nem vétetett még e nevezetes műkő.

*) Már meg is van.

Közöl.

Tudományos szempontból a közetet aprószemű, amphiboldus előlitsyenitnek kell tartanunk, itt-ott kék sodalith tartalmu erzetell, sávokkal és fészkekkel, de miután a ditroítt elnevezést egy nagy tekintélyű német közetbuvár behozta már a tudományba s a hazai közönség is fölkapta és szélétben használja e nevet, nincs használata ellen kifogásom; csak annyit kell megjegyeznem, hogy az említett német közetbuvár csupán a sodalith tartalmu előlitsyenitet nevezte ditroítnak, s a neki vizsgálatra régebben beküldött, válogatott, kézipéldányok alapján azt vélte, hogy ilyen sodaliths előlitsyenit csakugyan önálló nagy tömegekben fordul elő Ditró vidékén. Saját, a helyszínén két izben tett kutatásom azonban azon eredményhez vezetett, hogy önálló ditroítt-közet tulajdonképen nincs, hanem hogy az önálló közet előlitsyenit, s hogy itt-ott erzetek, sávok, szallagok, foltok, fészkek alakjában mutatkozik a gyönyörű kék sodalith pettyek által feltűnő ditroítt, vagyis tudományos következtetésben nevezve — sodalith tartalmu előlitsyenit. A ditroítt neve alatt tehát nem szabad önálló közetfajt érteni, hanem legfeljebb az előlitsyenit változatát ismerhetjük el benne.

Végül még csak egy észrevételt kockázatok a szobortalapatnak szépsézetit oldalát illetőleg. Velem együtt többen azt az észrevételt tették, hogy annak sötétszürke, messzibőlről egy-nemlnek látszó, színe kissé komor és közönséges is, s ennél fogva nem felel meg a hírebből, vagy látszólag ismert ditroíthoz köztött várakozásoknak. Miután Ditró vidékén, a Ditrópatak vagy a Tászkopatak völgyeiben, számos ponton lehet valamivel nagyobb szemű, fekete amphibolban kevésbé dus, ennél fogva világosabb és így derültebb benyomást eszközöz ilyfajta közetet találni; én és a velem hasonló véleményen levők mindenesetre szívesebben láttuk volna, ha az utóbbiból választották volna a szobor talapatához az anyagot.

Dr. Koch Antal,
az egyetemen az ásvány- és földtan tanára.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

Nemzeti színház.

Kéler Ilona jutalomjátékán Soponisbe Horovitz tragediája adatott. Egyáltalában nem látjuk helyesnek, hogy a kolozsvári országosan dótált, magasabb igényű színház jutalomjátékokat osztogasson tagjainak. Jó a jutalomjáték vidéki színházaltnál, hol a közönségnek a jutalmazandó iránt nyilvánuló részvétele folytán Thaliának illlett, de szigorú papja segít vele saját anyagi nyomorúságán. E részvétel megnyerése tekintetéből kívánásztja a leghangzatosabb című darabot, a derék színész — a melyikkel a „nagyérdemű közönség kegyeit“ legméltóbban kiérdemelni reményli — (érted: a melyiket esetleg legtöbbben néznek meg.) A „művészt igények kielégítése csak tízeuhatod rangu kérdésnek maradván.

A kolozsvári színháznál, hol a repertoír megállapításában bizonyos magasabb igények kell irányadók legyenek, egyáltalában helytelen dolog már csupán azon szempontból is a jutalomjáték osztás, hogy alkalmat adunk p. o. igen derék tragikai erőknek arra, hogy a Boccaciót válassza jutalmául. Mert persze azt legelőbben nézik meg. — Pótolja a jutalomjátékok elmaradásából származható hiányt másképp az igazgatóság — de ez ócska, helytelen szokással igyekezzék szakítani.

Csak ugy általánosságban mondunk el ezeket, s egyáltalában semmi vonatkozással a tegnapi előadásra. Épen csak, mert alkalmunk volt reá. Kéler Ilona k. a-t nem érheti vád a tegnapi választott darabért. Az ő erejéhez, az ő szerepköréhez való alakot személyesített. Soponisbe meg is érdemli, hogy egyszer-másszor fel-elevenítsék. Magvas, dramai nyelve van, mely nélkülözhetetlen szépségeiben sem szűkülökdi, s egy pár kiváló erővel irt jelenet van, ugy, hogy nagy kompozicióboli hibáinak daczára is meghallgatjuk szívesen.

A tragedia alakjai nem fejlődnek szemünk előtt, készen kapunk minden szenvedélyt. A királyleány szerelmét, Syphax hatalomra vágyását, Massinissa szívének hervét. S a mint kapjuk, ugy stagnálnak e szenvedélyek az 5 felvonáson keresztül.

S e szenvedélyek nem melyék, érdeket nem bírnak gerjesztetni, s így hatásuk sincs. Soponisbe örökös küzdelemben van Karthago iránti honleányi érzelmei s saját szíve vonzalma között. Elete, minden vágya az, hogy Massinissát legyen s egyetlen gyanusító szócskára, melyet az álnok Syphax elejt előtte, mintha kedvese a gyűlölt Rómával szövetozett volna — megtagadja szíve szerelmét, s harezol Massinissa el-len egy félreértés miatt, s megszézi azt.

A darabról magáról e lapokban elmondunk immár vélekedésünket, első előadásának alkalmából, most csupán a tegnapi előadásról szólnunk pár szót.

Kéler Ilona játsza Soponisbet. Megjele-nésekor a közönség óvációkkal fogadta. Két igen szép koszorut s több virágcsokrot nyujtottak fel neki. Kéler kisszony igen szépen szavalt.

Legkivált az első felvonásban, mikor Syphax gyanusító szavára fellázad szíve. Massinissa ellen s a végső jelenetnél.

Őt is, t. Farkas Irma asszonyt is, ki az esküvőre készült menasszonyt feltartja utójában, hazugnak nevezve a hirt, a követiséget, mely fiának Karthago iránt való árulásáról beszél — zajos tapsokkal jutalmazta a közönség.

Szentgyörgyi, mint Syphax, elég gyenge volt, Hogy többet ne említsünk, azon jelenetet, mikor szerelmet vall színből, a hatalom birtokára vágyván — teljesen eljettette. Egyáltalában nem érezhettük, hogy mellékgondolatja van, míg ajaka meleg érzelmeket hazudik. Boránd pedig a Syphax meglíttje igazán ideilen volt. A mint ott nyujtogatta a nyakát s olyan vágószemekkel lesto a sugólyukat, mint az éhes veréb a legyet — igazán komikus hatást keltett. Ne alkalmazzák ilyen szerepekre.

Dieserettel szőlünk Gyenesről is, ki melegen szavalt s hatással, eltekintve attól, hogy a második felvonás végén cserbehagyta a hangja, s az a kitörés, valamint a jajszó, a mit haladókló szerelmese felett mond — nem az általa várt hatást eredményezte. Valami szánandó, gyermekek süránkozás volt ez utóbbi, mely minden erőt nélkülözött.

Közönség földszinten elég számban. A pályolyok nagy részben üresek voltak.

Naptárak 1881-ik évre. A „Franklin-Társulat“ magyar irod. intézet által épen most küldettek be szerkesztőségünknek a következő közkedveltségben résztvevő csinosan kiállított, és a legnagyobb gondallal szerkesztett 1881-ik évre kiadott naptárak. Valamennyiek a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumban összeállított legújabb adatok nyomán szerkesztett országos vásárok kimutatásával vannak ellátva.

Nemzeti nagy képes naptár 1881. évre Szépművelési és ismeretterjesztő tartalommal, Sziklai János, Peterdi József, Hegedűs Sándor, Benedek Lajos stb. közreműködésével szerkeszti Aldor Imre. XIII. évfolyam „Milton tollba mondja az „Elvesztett paradicsam-ot leányainak.“ (Munkácsy M. festménye után) és „XVI. Lajos és családja a Versaillesi vár megrohanásakor“ (Benczur Gyula festménye után) nagy czimképekkel, és számos a szövegközé nyomott kisebb képpel. A magyar birodalom kormányzati, közigazgatási, törvénykezési s tisztai czimtarával, a legújabb hivatalos adatok nyomán. Ára fűtve 1 frt.

István bácsi naptára vagyis családok házigazdáknak és gazdaszonyoknak, népnevelőknek, helységi előjáróknak, iparosoknak és földmívelőknek való képes kalendárium 1881 évre. Alapítá Májer István, szerkeszti Köhalmi Klimstein József. Közleményekkel Hollady Jenő, Horváth Béla, Számord Ignác, Poláczek Ernő, Nyulassy Antal s többektől. XXVI. évfolyam Ára fűtve 50 kr.

Protestáns új képes naptár 1881. évre. Könyvecz Tóth Kálmán, Koródy Sándor, Dr. Csiky Kálmán, Faluhelyi Gábor, Somogyi Rudolf, Bűrözi Gábor közreműködésével szerkesztette Dúts Sándor tanár. XXVII. évfolyam. Több arczképpel s a protestáns egyház tisztai névtárával. Ára fűtve 50 kr.

APRÓPUSKATŰZ.

Bartha Miklós ur közelebről nyilvánosságra hozott adatainak hatása alatt kétségbeesetten vergődik, s újabb vakmerőséggel és durva személységgel akar szabadulni a kelopeczéből. Azt állítja, hogy a midőn a Magyar Polgár szerkesztését el akarta vállalni, „a lap politikai irányjáról senki egy árva hangot sem beszélt.“ „A „Kelet“ szerkesztőjét — ugy mond — e szerint a „M. P.“ belmunkatársra felíttette“ s ebből szélbéli logiával következtetve, szemébe mondja Békésy Károlynak, hogy „hazudt“. Bartha urnak ez eljárásából nyilván az tűnik ki, hogy a nyilvánosság elől más forum elé akarván terelni e kényes ügyet, s ily módon kifacsarni kezüknélb a fegyvert, mely rá nézve megsemmisítő hatással van.

Bartha Miklós ur is tudja tapasztalatból, hogy ilyes kifejezéseket nem szoktuk zsebre rakni, sajnáljuk azonban, hogy egyfelől pártunk iránti kötelességzettünkben még 600 forintért sem tehetjük meg neki azt a szívosséget, hogy menekvésit türekvéséhez segédkezett nyujtsunk, s az u. lovagias elintézés leplett engedjük borítottatni Bartha Miklós ur e famosus historiájára; annál kevésbbé tehetjük másfelől ezt, mivel a következő nyilatkozat áll rendelkezésünkre:

Nyilatkozat.

Bocstletbeli kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy az, a mi a „Kelet“ 241-ik számában Bartha Miklós urra és a „Magyar Polgár“ szerkesztésének elvállalására vonatkozólag elmondott, egész terjedelmében szó szerint igaz.

Bartha Miklós ur csakugyan 600 frt fizetés-különségért nem vállalta el a „Magyar Polgár“nak kormánypárti (és kizárólag kormánypárti) szellemben való szerkesztését.

Ha pedig Bartha Miklós ur elfeledte, hogy a kérdéses tárgyaláson a „Magyar Polgár“ va-

lamelyik munkatársa jelen lett volna: emlékeztetem, hogy ama tárgyalás alatt épen többszömszédságában ültem.

Bartha Miklós ur azt állítja, hogy a „Kelet“ szerkesztőjét felíttettem. Ki kellett jelentenem, hogy tiszta tényállást beszéltem el. A minek bizonyítására, mint tanuk, többen is vagyunk.

Kolozsvár, 1880. okt. 20.

A „M. Polgár“ illető munkatársa.

Ezek után a nagy közönség bírálata alá bocsátjuk megítélését annak, hogy valójában ki hazudik.

A „KELET“ magántáviarta.

Feladatott Budapestben, 1880. okt. 21-én 1 ó. 50p. Erkezett Kolozsvárra, 1880. okt. 21-én 2 ó. 20 p.

A lengyel ifjak ma délben 12 órakor érkeztek a fővárosba, a fogadás imposáns volt, nagy néptömeg zászlókkal, banderummal vonult ki. Pogány József az ifjuság részéről beszélt. A budapesti lengyel egyeslet nevében lengyelül üdvözlötték a jötteket. A lelkesedés nagy. Délután négyszáz terített bankett rendeztetett.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1880. okt. 21.

Helyi hírek.

— **Pálmai Ilka** asszony meghódította a lengyel és budapesti küldötteket. A művész-nőte, vagy a szép asszonyt illeti-e a hódolat, ki mondhatná meg? A tény az, hogy a tegnapi bankett után seronáddal fejezték ki elragadtatásukat, s fiatal vérék lobbot vetett az útban is, mit a táviró utján következő szavakban adtak vissza a mi színházunk vidám pasirtájának: „Nagyvár, okt. 20. Fogadj! Nagyságod még egyszer a lengyel és budapesti küldötségek hódoló üdvözlését és köszönetnyilvánítását tegnapi jóindulatú szívélyességeért, melylyel őket kitüntetni kegyeskedett.“ Aláírva a küldötségek nevében Nyári László által.

— **Fillérestély.** A tavalyi fillérestélyek fonálát ismét felveszi a buzgó rendező bizottság. Holnap este 6—12 óráig fog megtartani, még pedig tánczszal egybeköve az első fillérestély a városi redout termében. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Az erdélyi részek** gyümölcsstermelésének gazdaságára vonatkozólag érdekes hír az hogy a kolozvári gyümölcsészeti és kertészeti kiállításra idáig ezer faj alma s mint egy 700 faj körte jelentetett be a titkári hivatalhoz.

— **A kolozsvári** gyümölcsészeti és kertészeti kiállítás érdekében a következő vasúti t. főigazgatóságok voltak szívesek 33 és fél százalék meneti díjkezdményt engedélyezni, u. m.: 1. A m. kir. államvasutak összes vonalain (tehát ide érte a volt tiszavidéki vasutat is) az „Igazolási jegy“ előmutatása mellett egyszer Kolozsvárra s onnan a kiindulási állomásra visszautazhatni: a II-ik kocsiosztályban egy III-ik osztályú egész jeggyel; a III-ik kocsiosztályban pedig egy II-ik osztályú fél jeggyel. 2. Az alföldi fümei vasút nagyváradi—északi vonalrészén egyszer Nagy-Váradra s onnan vissza, szintén az „Igazolási“ előmutatása mellett hasonló kedvezményt lehet utazni. 3. Az első erdélyi vasút t. főigazgatóságától mindaddig válasz nem érkezett. Ezen meneti díjkezdmények érvénye 1880 október 26-ától 1880 november 5-éig tart. Az utazásra szükséges igazolványokat a jelentkező kiállítóknak az erdélyi gazdasági egyeslet titkári hivatala díjtalanul és postafordultával küldi meg; más érdeklődőknek ellenben csak úgy, ha egyidejűleg a tárlat egész tartamára szóló 50 kros „Állandó belépti“—et is kiváltják, a mi legcélszerűbben postaltalvánnyal eszközölhető. A t. jelentkezők felkérnek, hogy a vasuti kiindulási állomást pontosan megjelteni szíveskedjenek. Kolozsvár, 1880 október hó 20-án. A rendező bizottság.

— Időjárás. Kolozsvárt, 1880. okt. 21-én regge. 6 ó. hőmérsék 9. légnyomás 724. Délben 12 ó. 15 p. hőmérsék 12.8 légnyomás 729.

Hazai hírek

— **Az országos** magyar ipar- egyesület, és az általános iparegyelet fuziojának eszméje valószínűleg teatté válik. Egy czélja levén mindkét egyesületnek — a hazai ipar fejlesztése — kívánatos is az egyesítés — Gelléri Mór ur az Egyetértés tegnapi számában József főherczegnek egy levelét közli, melyben e kérdésre nézve is nyilatkozik. A levelét gr. Zich Jánosúhoz a fuzió lelkes harezósaíhoz van intézve s így szól: Kedves grófom! Fogadj! szívesen nóm úgy mint saját nevemben legöszintébb köszönetünket országos kiállításunk „omlékönyvé“nek átküldésért. Kedves emlék leendő e mindenkör azon időszakra, midőn hazai iparunk szunyadozó állapot oly lendületnek indult, mely erőlyes fejlesztést kezdemenyéz. Adja a jó Isten, hogy haladón és terjeszkedjék, mert csak így leszünk képesek egy szegény országból vagyonszá átváltozni. Ezért is örömhír vala rám nézve, hogy Isten reményt nyujt a két iparegyelet közötti fuziónak nov.-ben való létesítésére. Ugy vélem, hogy ez annyival inkább siker-

rülend, mivel fenséges koronaherezogtunk pártfogója a másik egyesletnek és magam örömet beallók zászlója ala mint másik fartfogó. Ajánlom magamat tovább is kedves emlékébe maradván váltig legöszintébb tisztelője Alesuthon, Józasóf főherczeg s, k.

— **Kik fizetnek legtöbb adót Pest-megyében?** A mint olvassuk, 300 virilista van. A legtöbbet a kalocsai érsek fizet t. i. 70,761 frtot, Köburg Agost herczeg és Károlyi István 30,000 frton felül, báró Orcei Andor pedig 15 ezer 933 frtot. A legutolsó virilista 397 forinttal van bejegyezve.

— **A képzőművészetekért.** Budapest hatóságával Csikmegye tudatja, hogy képzőművészeti czélokra 100 forintot szavazott meg s ezen összeget a fővárosnak elküldötte! Innen áttadták a képzőművészeti társulatnak. Nem tudni, Csikmegye alapító tag akar-e lenni vagy pusztán adományozott? Ugyancsak Karánsebes a czél határozott megjelölése nélkül értesített, hogy képzőművészeti czélokra, 10 frtot szavazott meg; ez összeg is a fővároshoz jött!

— **A ki a saját gyermekét ellopja.** Izgalmas jelenet folyt le, — mint a Hon irja — tegnapelőtt délután 4 órakor Budapestben a Mária-utczában levő népiskola előtt. Midőn a gyermekek az iskolából kijöttek, egy már régen ott álálkodó fiakkorból kiszállt egy férfi, berohant a kapun, az egyik kis leányt felkapta, kirohant vele és a nyitott fiakkorbe, melyben egy nő ült, belökte, ki a sikoltozó leánynak száját zsebkendővel betömte. Mig Fejl tanító a gyermekek sikoltozására kijött, addig a fiakkor már tova tűnt. Mint a könyomatú „H.“ értesül, az illető férfinak a király-utczában valami kétes birtú „Blau Katz“-féle helyisége van és neje e miatt nem él vele. Ámbár van még egy felöltött fia, de ő azt mondja, hogy a leány kell neki, arra van szükségük tüzletében. Megjegyezzük, hogy a leány 12 éves. A tanító rögtön jelentést tett az esetről az iskola előjáróságának.

— **A maros-tordamegyei** tanító-tetület 1880. november 8-ikán M.-Vásárhelyt d. e. 9 órakor a szentgyörgy utczai fiu iskola helyiségében rendes tagok, valamint a tanügyi barátok tisztelettel meghívatnak. Tárgysorozat: 1. Előki megnyitó beszéd. 2. Mult tilés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. Jegyző jelentése az egyeslet évi működéséről. 4. Minta tanítást tart az I. oszt., a iskolában levő tárgyak ismertetéséből alakjokra nézve“ Gönczi János m.-vásárhelyi tanító. 5. Minta tanítást tart a „főbeli számolásból törtékel“ a IV-ik oszt. Gruber Mihály m.-vásárhelyi polg. iskolai tanár. 1. „A magyar gyorsírásatról“ felolvassa: Nemes Ödön m.-vásárhelyi polg. isk. tanár. 7. „Lehet-e egy tanítónak hat osztályt sikeresen vezetni?“ előadja: Pályai György m.-sz.- királyi tanító. 8. „A néptanítók sok oldalú hatása a közművelődésre“ felolvassa: Lénárt József m.-vásárhelyi ref. főtanodai tanár. 9. Tisztújítás. 10. Pénztárnok jelentése. 11. Esetleges indítványok. M.-Vásárhelyt 1880. okt. 15-én. Pál Károly egyeslet elnök, Gönczi János jegyző.

— **Elvi jelentőségű döntvény válsái pörben.** New-Yorkban egy fiatal magyar hölgy polgári uton férjhez ment egy zsidóhoz. A házaspár időközben Budapestre jött lakni, hol az asszony családí egyenetlenségek miatt válási pört indított férje ellen. A hivatalból kirendelt védő a panaszt tárgyalannak tűntette ki, mert polgári házasság magyar állampolgárnál, főleg pedig zsidó és keresztény közt, érvénytelen. Az első bíróság mindazonáltal a párt szétválasztotta azon indoklással, hogy a házasság amerikai törvény szerint Amerikában érvényesen kötött, s így a szétválasztásra szolgáló föltételek magy törvény szerint megvannak. A királyi tábla visszautasította a panasztól, miután a házasság nem volt törvénytör, A legfőbb ítélőszék, hova az ügyet dr. Stiller, a valóni akaró nő ügyvédje, felebbezte, tegnapielőtt megváltoztatta a kir. tábla ítéletét, s a föllebbezés okainak kifejezése értelmében döntött, mely szerint a polgári házasság utján történt házassági viszony és házassági kötelék följölatdik.

— **Az 6-budai** amfiteatrum ásatása napról-napra érdekesebb eredményeket tüntet fel. Eddigelő csak az amfiteatrum szerkezetét tanulmányozhatta jobbra a szemelő, ma már plastikus és feliratos részleteket láthatunk. Torma Károlynak ép oly kitartóan, mint páratlan szakértelemmel vezetett ásatást teljes siker koronázta. Nem mondunk vele dieseretet, mert csak a tényeket soroljuk fel. A már feltakart egyik bejáratnál szemben ásatni kezdett s a kitakart bejárá szögletén egy római feliratos követ lett, valamint ásatás közben még két más feliratos kötéredet. A bejárat színes vala, mit az oldalon levő fülkék igazolnak, nem különben egy gyönyörűs egészen ép vörössárga-zöld-fekete színű falrészlet, az egész amfiteatrum falazatának színe különben fehér alapon a piros. A felirat azt bizonyítja, hogy az amfiteatrummal szemben Nemezis temploma állott, melynek kövei ebbe falaztattak. Eddigelő három ilyen Nemezis-feliratú kö ismeretes. A felirat magyagyz hangzik: Nemesi omnipotenti Augustae Marcus Ulpus Zozimus XII. k(alendas) Sept, (Embros) Rustico II. (secundo t. i.) et Aquilino (scilicet

consulibus) azaz Nemezisnek M. U. Zozimus II. Rusticus és Aquilinus konzulok idejében ajánlá e követ. A kö — bár később az említett konzulok ideje is pontosan meg lesz határozva — valószínűleg a harmadik századból való kr. után. Imár ily eredményekkel áll szemben a közönség, most az az első teendő, hogy az ásató intenczióhoz képest teljesen felásattassék.

— **A sok rossz hír után egy jó** — Az „Egyetértés“ írja: — Említettük azt a hirt, hogy Zsáka biharmegyei falu az utóbbi 10 év alatt egészen megmagyarosodott. Erre vonatkozólag a P. Hirl. most azt írja, hogy Zsáka községnek már a legutóbbi népszámlálások 1602 református magyar lakosa volt, s csak 647 oláh, tehát az utóbbiak csak egyharmad részét képezik a lakosságnak. Az oláhok magyarosodása egyebiránt tény, a mi nem nagy csuda, mikor annyi magyar közt vannak. Felekezeti anyakönyvűket azonban, noha már előbb magyar nyelven vitték, most ismét oláh nyelven vezetik, s erőltetik az iskolában az oláh nyelvet, bár a növendékek jobban birják a magyar nyelvet.

— **Udvári estély.** A budai kir. várakban f. hó 27-én kedden, nagy udvari estély lesz, melyre a két delegáció, a kormányok Budapestben időző tagjai, a főváros főpolgármestere és több kitünőségek fognak az udvarmesteri hivatal által meghívatatni. Ezen alkalomra a bécsi udvartartás számos hivatalnok és cselédje már f. hó 21-én Budapestre érkezik.

Vegyes hírek.

— **IX. Pius örököse.** A következő történetkét beszéli el egy berlini lap: Egy prágai kereskedő, a ki üzleti dolgokban Berlinben töltözt, nejtől levelet kapott, a melyben megírja, hogy a náluk több éven át szolgálatban levő leány hirtelen felmondott, mert 120.000 forintnyi örökséget kapott. A szerencsés örökös, egy huszonnégy éves leány, a szóban forgó kereskedő elbeszélése szerint rokona IX. Pius pápának, s ennek ama hagyatékából, mely a végrendelet értelmében szegény rokonai közt volt felosztandó, a leány 120.000 forintban részesült, a miről az osztrák hatóság csak pár nap előtt értesítette.

KÖZGAZDASÁG.

Egy újabb versenytársis fenyegeti Európá mezőgazdaságát. Nem régebben említettük, hogy Amerika mellett a kelet-indiai vasutak kiépítésével az indiai buza is megjelenetnek az európai piazon és pedig a egyeszedelmesebb időszakban reánk nézve, t. i. május és júniusban. Most pedig arról értesültünk, hogy Franciaországban azt tervezik, hogy belső Afrikát új közlekedési utak segélyével közvetlen összekötésben hozzák a civilizált világgal. Belső Afrikának ugyanin két termékeny tartománya van, melyeknek egyikét a Nils vagy Kongó folyók utján, másikat pedig, mely az északi féltekén fekszik, a Szabara sivatacon keresztül vezetendő vassutal kívánják az Ozeánnal összekötni. Miután a francia kormány ez összekötés lehetőségét egy expedízió által megvizsgáltatta, elrendelte a szükséges előmunkálatok megkezdését a Szenegal folyó szabályozásához, valamint a vasuti éditkezésekhez és katonai állomásoknak falállítását a munkások nédelmére, a tengerészeti miniszterium pedig munkás-csaptokat is küldött már a gyarmatokba.

HETI VÁSÁR.

— Kolozsvárt, 1880. okt. 21. —

A mai heti vásár általában jól telt ki. A behozatal nagy, a főfogalom élénk. Ha ily nagy mennyiségi lesz a következő hetivásárokon is a behozal, remélhető, hogy a még most is magas árak esőkennel fognak, a mi különösen az alsóbb osztályú városi lakosság érdekében kívánatos volna.

A fa-piacon rég nem volt olyan élénk forgom, mint ma. A 8 m. gerenda párja 1 ft. 80 kr, a 6 m. szarufa-gerendáé 70 kr. Foszni deszka párja 1 ft. 50—60 kr, 5 cm. széles 65 kr, levéldeszkaé 38 kr, széldeszkaé 34 kr. Hasított lécz párja 26 kr, fűrészelté 18 kr. 1000 drb. borgói zsendely 4 frt 30 kr, havasi zsendely 3 frt. A tüzi-fa ára emelkedett.

A gabona-piacon élénk forgalom mellett az árak változatlanok. A mult hétről hecoltolt szerint megírtam árak ma métermázsza szerint következnek. Közézes minőségű buza 10 frt. 50 kr, rozs 8 frt 30 kr, tavalyi kukuricza 6 frt. 90 kr, zab 5 frt 4 list árak mm. szerint 10 frt. 50 kről 22 frt, barna rozs list 11 frt, zsemlekása 21 frt. korpa 5 frt, derezo 4 frt.

A széna-piazon — magas áron — egy szekér széna 7—10 frt, szalma 3 frt, pár zsúp szalma 10 kr.

A sertés-piacon — f. hó 2-án — eldő volt 280 drb. eladatott 170 erb; a kövér drbja 34—58 frt, soványé 14—22 frt, malacz 9—13 frt.

A belső-piacon: kevés és drága volt a majorság. 9 drb. tojás 20 kr. Marhahas k. 48 kr. sertésahas 46 kr, juhhas 24 kr, szalonna 72 kr, zsr 76 kr, 20 L., szőlő 1 frt 20 kt, birsalma

80—1 frt, krumpli 45—45 kr, paszuly 1 frt 20 kr, körte 80—90 kr, borsó 1 frt 40 kr, al 60 kr.

100 főkáposzta 2 frt 50 kr, jobb minőségű 3 frt 40—80 kr.

Az iparos gazda.

Gyümölcsök.

2. Palczai érték.

A gyümölcsök piaci értéke nézve meg kell különböztetnünk a friss gyümölcsöket az értékesített (u. m. szárított, aszalt, befőzött, lek-várrá főzött) gyümölcsöktől, melyek sokkal inkább alkalmasak a kereskedelmi forgalomra, de nem sokkal értékesebbek legalább a téli időszakban, mint a jól eltartott friss gyümölcsök. Különös gondot kell tehát fordítanunk a gyümölcsök elállítására már azok leszedésénél, hogy t. i. meg ne sértsük, mielőtt eltennénk, s igyekeznünk kell, hogy a gyümölcs nagy részét tölire tegyünk el és csak azt dolgozzunk fel a nyári időszakban, melyet jó áron eladni nem tudunk. Igyekeznünk kell, a nálunk honos külföldi gyümölcsöket hazai készítményeinkkel helyettesítsen.

Ezen aszalt, befőtt és czukrozott gyümölcsök csemegék bolti ára fővárosokban, hol hazaiak hiányoznak, következők:

Francia gyümölcsök:

Baraczk (Abricots glaces) . . .	1 font	frt 3.20
Ananas en Tranches (szeletek) .	1	„ „ 3.—
Cseresnye (ceri. can. et mi sucre) 1	„	„ 3.—
Narancs sárga és zöld (Chinois) 1	„	„ 2.80
Füge aransága	1	„ „ 2.80
Mandola zöld (aman. vertis) .	1	„ „ 2.20
Körte fehér és vörös	1	„ „ 2.60
Őszi baraczk (péc. glacés) . .	1	„ „ 2.60
Ananas eper (Frai. candis) . .	1	„ „ 4.—
Szilva (zöld)	1	„ „ 2.50
Királyszilva (Renie-Claude) .	1	„ „ 2.60
Gyümölcs kver. fentebbi nemből 1	„	„ 2.80
Baraczk (Abri. glacés) .	1 nagy doboz	„ 6.—
„ „ „ . . . 1 kis	„	„ 3.20
Gyümölcs keverve . . . 1 nagy	„	„ 5.20
„ „ „ . . . 1 kis	„	„ 3.—
Angol gyümölcsök (lekvárok, sajtok).		

Scotch Marmalade (narancs) 1 edény	frt .60
Plum Jam szilva	1 „ „ 1.60
„ „ „	1 doboz „ .90
Red. Currant (v. ribiszke) 1	„ „ .90
Blak „ (f. „) 1	„ „ .90
Strawberry (eper)	1 „ 1.
Cosberry (pöszmék)	1 „ „ .90
Zultán kenyér (Rahat. lueum) 1	„ „ 1.40
Gözei gy. jegecezt s mázolt 1	„ „ 1.20
„ „	1 n. edény 1.30
„ „	1 kis „ „ .70
Birsalma szeletek czukrozott 1 font	„ „ 1.20
Gyümölcs mustárban	1 „ 1.
„ Cognácbán	1 „ „ 1.20
„ czukorban	1 „ 1.
1 egy egész dézsa vételénél fontja 10	„ „ 1.

krall olcsóbb.

Befőtt fran. modoru egész metszettű ft.	frt 2.40
„ „ „ fél „ „ „	1.30
Befőtt Ananás	1 „ „ 4.50
„ „ „ fél „ „ „	2.50
Egy egész Ananás 1 doboz	„ 3.
Gyömbér czukorlében 1 edény	„ 6.
Malaga szőlő legszebb 1 font	„ .80
„ p. tölcserben 1 drb	„ 1.20
Mandola franciaia 1 font	„ 1.
Mogyoró amerikai 1 „	„ .48
„ hosszú héjazott 1 „	„ .
„ „ „ 1 „	„ .96
Palma szilv. alexandriai 1 „	„ .60
„ „ „ Marocco válog. 1 „	„ 1.80
„ „ cserépben 1 „	„ 2.
„ „ Berberai 1 „	„ 1.
Syilva héjazott gözei 1 „	„ .80
Körte „ 1 „	„ .64
Szilva franciaia 1 „	„ .
„ imperial 1 „	„ .

HIVATALOS ARFOLYAMOK

a budapesti áru- és érték-tözsden

1880. okt. 20.

Magyar aranyjárdék	106.25
Magyar vasuti kölcsön	121.—
Magyar kel. vas. államköt. I. kibocsátás .	80.
Magyar kel. vas. államköt. II. kibocsátás .	97.—
Magyar kel. vas. államköt. III. kibocsátás .	84.—
Magyar földterhermentesítő kötvény . . .	84.—
Magyar földterherment. kötvény záradékkal	93.—
Temes-bánati földterhermentesítő kötvény	92.—
Temes-bánati földterher. kötv. záradékkal	92.—
Erdélyi földterhermentesítő kötvény . . .	93.—
Hóvtráth-szalvón földterhermentesítő kötv.	—
Magyar szőlődezsza váltási kötvény . . .	93.—
Magyar nyermény-sorsjegy-kölcsön . . .	106.—
Tiszazsabadlyozási és szegedi sorsjegy . .	106.—
Osztrák járadék papírban	70.—
Osztrák járadék ezüstben	72.50
Osztrák járadék aranyban	86.30
1880-iki osztrák államsorsjegyek	129.—
Osztrák-magyar bankrészsvény	814.—
Magyar hitelbank részvény	239.—
Osztrák hitelintézet részvény	271.60
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	564
20 frankos arany	931—

(434) 3—3 A Szamosvölgyi vasut igazgatósága.

(436) 1-100

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvártn.

(160) 15-18
Kapható: Széki Miklós gyógyszerésznél Kolozsvártt.

(410) 13-15 Kolozsvártt, belmonostor-utca 12. szám.

23—100 (279) B.-Magyar-uteza 4. sz.

(439) 1—3 **Julie Smidt-el**
Földvártrt (pota állomás)

(428) 2—2

Dr. MÁTHÉ DÉNES,
fogorvosnál.

ez évben egész bizalommal
Id. HECKSCHER SÁMUEL,
banbárhoz és váltó-irodájához **Hamburgban**